

Invaren op stoom?

Voorjaar 2026: veel actuarissen zijn betrokken bij de pensioent transitie, sommige fondsen zijn al ingevaren in de nieuwe systematiek, andere gaan niet over en veel fondsen zijn in voorbereiding. Drie betrokkenen vertellen over hun ervaringen uit verschillende perspectieven: een actuarieel consultant, een belegger en een uitvoerende bestuurder bij een groot ondernemingspensioenfonds.

PERSOONLIJK

Arthur Hordijk werkt sinds 2023 bij Milliman Pensioenen als Director Pensioenen. In zijn loopbaan heeft hij bij pensioenverzekeraars gewerkt en pensioenuitvoerder voor een groot bedrijfstak-pensioenfonds. "De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is superspannend, daar wilde ik graag bij zijn. Vandaar mijn overstap naar het pensioenactuarieel in een adviesrol, waarin ik met meerdere fondsen meedenk. Dat levert een brede kijk op en maakt het mogelijk om best practices tussen fondsen te delen."

Willem van Dommelen werkte bij diverse vermogensbeheerders, en sinds bijna drie jaar bij BlackRock, waarbij hij vanuit het perspectief van diverse fondsen meedenkt over beleggingsbeslissingen. Die rol vereist kennis van zowel het oude als het nieuwe stelsel én van de overgang daartussen, en vooral dat je daarover in gesprek gaat met pensioenbestuurders. Je moet soms pionieren en de weg vinden. Grote verantwoordelijkheid en veel complexiteit, maar deze tijd zou hij niet graag gemist hebben.

Peter van Meel werkt al langere tijd bij Pensioenfonds ING. Hij is één van de twee uitvoerende bestuurders, naast vijf niet uitvoerende bestuurders. De rol kun je vergelijken met directielid, waarbij hij zich met vrijwel alles bezighoudt behalve beleggingsbeheer. Het is een groot fonds met een belegd vermogen van meer dan € 23 miljard per jaareinde 2025. Het fonds beheert dat vermogen voor meer dan 63.000 deelnemers. Sinds 2013 zijn de actieve deelnemers die werkten bij ING of NN elk naar hun eigen pensioenfonds gegaan en is het een gesloten fonds.

S. El Khababi MSc AAG en drs. P.M. Bouwknegt AAG zijn redactieleden van De Actuaris.

COMMUNICATIE

Kapitalen en uitkeringen: wat is van belang voor de deelnemer? Willem wijst erop dat het voor de deelnemer verwarrend kan zijn: "Zowel het opgebouwde kapitaal als de verwachte uitkeringen worden aan de deelnemer gecommuniceerd. Uiteindelijk telt alleen de uitkering, daar kopen gepensioneerd hun brood mee. Het opgebouwde kapitaal is vooral een rekengrootheid om die verwachte uitkering te bepalen. Maar is dat nog te volgen: een hoger kapitaal lijkt positief, maar als het door een lagere rente komt, zou de uitkering wel eens achteruit kunnen gaan en dat leidt tot verwarring. Daarom is het voor pensioenfondsen verstandig om zich in hun communicatie te concentreren op de verwachte uitkeringen en het opgebouwde kapitaal niet centraal te stellen."

Voor veel fondsen is het nieuw dat de pensioenuitkering direct afhankelijk wordt van een opgebouwd kapitaal. Ze worstelen met de communicatie. Arthur heeft dat eerder gezien: "Bij verzekeraars is meer ervaring met communicatie over beschikbare premieregelingen. Daar is men inmiddels in staat om het verhaal helder aan deelnemers uit te leggen. Bij veel pensioenfondsen moet men die overgang nog maken, en belangrijker nog, de deelnemer moet ook die slag maken."

Door de publiciteit rond de overgang raken deelnemers veel meer betrokken. Dat merkt Peter ook: "Als er publiciteit is rond een onderwerp dan merken we dat in de mailbox. Het houdt veel mensen bezig. In onze pensioenkrant besteden we daar aandacht aan, en vaak ga ik persoonlijk in gesprek met mensen die reageren. Dat is heel boeiend, en vereist een luisterend oor en de vaardigheid om keuzes en dilemma's begrijpelijk toe te lichten."

Dr. Arthur Hordijk AAG

Dr. Willem van Dommelen

REGELGEVING

Arthur heeft van verschillende fondsen de risicopreferentieonderzoeken (RPO's) vergeleken. Die brengen in kaart hoeveel risico de deelnemers acceptabel achten. Doen die RPO's wat ze moeten doen? "Ik zie de RPO's van fondsen voor mensen met relatief lage inkomens, dan ligt een lagere risicobereidheid voor de hand, omdat tegenvallers relatief zwaarder wegen. Maar dezelfde uitkomsten ten aanzien van de risicobereidheid zien we ook terug bij RPO's van fondsen met hoger inkomensniveau. Ik vraag me dan af of zo'n RPO een goede weergave is van de risico's die deelnemers bereid zijn te accepteren en de effecten op hun pensioen, of is het te moeilijk om te overzien? Zijn de juiste vragen gesteld?"

HET LEIDDE TOT INGEWIKKELDE BELEIDSAFWEGINGEN: HOE GA JE OM MET DIE AANSPRAKEN?

De regelgeving is primair gemaakt met het oog op actieve pensioenfondsen, en er is geen rekening gehouden met oude regelingen die al lange tijd slapend zijn. Peter: "Bij Pensioenfonds ING zijn we meer dan tien jaar gesloten, de opbouw van actieve deelnemers vindt al langere tijd elders plaats. Maar we hebben nog wel deelnemers met een premievrije opbouw vanwege arbeidsongeschiktheid. Op het totaal van het fonds is dat geen grote portefeuille, maar het leidde tot ingewikkelde beleidsafwegingen: hoe ga je om met die aanspraken? De wet geeft daar niet direct een duidelijk antwoord op. Een dergelijk probleem vereist veel aandacht, waar je niet van tevoren rekening mee had gehouden, en waar de regelgeving geen directe antwoorden geeft."

VERWACHTINGEN

De nieuwe pensioenwetgeving is de grootste aanpassing sinds decennia. Peter geeft aan dat hij verwacht dat het stof rond het nieuwe stelsel tijd nodig heeft om neer te dalen. Voor deelnemers, bestuurders, toezichthouders en de politiek is er tijd nodig om de effecten goed te beoordelen. Bovendien is er mogelijk sprake van 'wijzigingsmoeheid' na jaren van hectiek en discussie. Maar Arthur denkt juist dat het nieuw stelsel een tussenstap is. Bij verzekeraars zag hij dat deelnemers meer individuele keuzevrijheid krijgen, bijvoorbeeld of het kapitaal offensief of defensief wordt belegd, of op het gebied van duurzaamheid. Hij denkt dat ook bij pensioenfondsen deelnemers die keuzes willen en zouden moeten kunnen maken.

In december 2025 was er veel aandacht voor de afbouw van rentehedges rond het jaareinde. Omdat grote fondsen veel minder

rentebescherming nodig zouden hebben bestond de angst voor grote handelsvolumes in een stille tijd, die de markt zouden kunnen ontwrichten. Dat is niet uitgekomen. "Je zag onder andere dat de fondsen niet in één keer hun rentepositie aanpasten, terwijl aan de andere kant hedgefondsen al posities hadden ingenomen. Ook hielp het dat er ook nog pensioenfondsen waren die indexeerden, wat ook liquiditeit verschafte richting fondsen die rentebescherming moesten afbouwen. Daardoor verliep het jaareinde relatief rustig en zag je geen grote veranderingen in de swapcurve", vertelt Willem. "Maar de zorg is daarmee niet helemaal weggenomen. Zo kunnen er ook na transitie grote handelsvolumes optreden als gevolg van de maandelijkse herbalancering van pensioenfondsen. Portefeuillebeheer wordt dynamischer dan in de oude situatie. Ik ben benieuwd hoe de markt dat zal oppikken."

ZO KUNNEN ER OOK NA TRANSITIE GROTE HANDELSVOLUMES OPTREDEN

Het overgangsproces vraagt veel van diverse partijen. Als uitvoerend bestuurder zit Peter er middenin: "We hebben te maken met veel betrokkenen: sociale partners, verantwoordingsorgaan, vereniging van gepensioneerd, niet uitvoerende bestuurders vanuit hun toezichtsrol. De betrokkenheid is groot en iedereen heeft een mening. Een begrip als evenwichtigheid leidt tot gepassioneerde debatten hoe je dat invulling geeft. Uiteindelijk zal iedereen vanuit de eigen rol de afweging maken. Maar de resterende meningsverschillen lijken om kleine punten te gaan, over de grote lijnen is iedereen het gelukkig eens, dat moeten we niet uit het oog verliezen."

Dr. Peter van Meel AAG

AFSLUITEND

De pensioent transitie is een eenmalige operatie die veel vraagt van alle betrokkenen. We zullen met de uitkomsten moeten leren werken en waar nodig bijsturen. Maar de mammoettanker van het Nederlandse pensioenstelsel maakt de bocht, geholpen door loodsen en de kapiteins aan dek. Of het schip lang in de haven blijft liggen, zullen we pas veel later weten. Vooralsnog heeft het geen averij opgelopen en is de lading intact. ■